

Lea Blomberg
Koncernstab HR
Utbildning och lärande

BILAGA

Datum 2021-09-30
Ärendenummer 2020-POL000452

1 (5)

Handlingsplan för att säkerställa platser för verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Bakgrund

I initiativärende från (S) angående att möta upp regeringens satsningar på fler utbildningsplatser, personalnämnden 2020-05-07 §22 beslutade nämnden att bifalla initiativärendet och samtidigt uppdra åt HR-direktören att återkomma med förslag på plan och åtgärder för att möta behovet av fler VFU-platser.

Covid19-pandemin eskalerade ytterligare under våren 2021 och vården tvingades till snabba omställningar. Många medarbetare fick skiftade arbetsuppgifter och/eller arbetsplatser för att snabbt möta det förändrade vårdbehovet. Trots ansträngt läge hösten 2021 och våren 2021 var målet att i så stor utsträckning som möjligt fortsätta att ta emot studerande i Region Skånes verksamheter. Det ligger i allas intresse att utbildningarna i möjligaste mån genomförs trots ett pressat vårdläge och studenterna kan examineras för att komma ut i arbetslivet. Att utöka antalet VFU platser under denna period har inte varit möjligt vilket föranledde att beslutsärendet flyttades till hösten 2021.

Regional kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är en av vårdens största utmaningar. En välfungerande hälso- och sjukvård förutsätter en utveckling driven av forskning och ett väldimensionerat utbildningssystem som inkluderar tillräckligt antal nya medarbetare med önskvärd utbildning.

Region Skånes kompetensförsörjningsplan pekar på den bristsituation som finns inom respektive profession. Baserat på denna bild görs satsningar på reglerade utbildningar enligt högskoleförordningen såsom: anestesijukvård, intensivvård, operationssjukvård, ambulanssjukvård, kirurgisk vård, medicinsk vård, onkologisk vård, hälso- och sjukvård för barn och ungdom, psykiatrisk vård, vård av äldre samt distriktssjuksköterska.

I Region Skåne finns det möjligheter att få tjänstledigt från ordinarie tjänst med bibehållen lön under specialistutbildningen. Personalnämnden finansierar terminsvisa utbildningsplatser med bibehållen grundlön under specialistutbildningen.

Under 2021 har strävan varit att öka antalet sjuksköterskor som genomgår specialistutbildning och som får möjlighet till utbildningsanställning eller utbildningslön. En inventering visade på förbättringsområden och åtgärder att vidta. En åtgärd är platser med utbildningsanställning/utbildningslön har ökats. Antalet platser kommer att ökas successivt under 2021. För att skapa bättre/större flexibilitet mellan utbildningslön och utbildningsanställning insatser slås de två formerna fr.o.m. 2021 samman i en gemensam budget. Syftet är att kunna använda utrymmet optimalt utifrån verksamheternas behov.

Lärdomar och erfarenheter som uppstått som en följd av pandemin har flera utvecklingsprojekt initierat. Bland annat har utveckling av digitala tjänster som har varit grundläggande för att öka tillgängligheten i utbildningsinsatser och genom olika insatser bibehålla VFU platser inom Region Skåne. Två projekt har startas under 2021: 1) Öka antalet studerande inom Operation/Anestesi/Intensivvård – specialistsjuksköterskeutbildning och 2) Framtidenssjuksköterska.

Projektet öka antalet studerande inom Operation/Anestesi/Intensivvård – specialistsjuksköterskeutbildning

Det råder brist på specialistutbildade sjuksköterskor i Region Skåne inom operation, anestesi och intensivvård. År 2020 utbildades det i Skåne ca 70 specialistsjuksköterskor inom operation, anestesi och intensivvård. På uppdrag av Regiondirektören har förvaltningscheferna för Skånes sjukhus nordost(NO), Skånes sjukhus nordväst(NV) och Skånes universitetssjukvård(SUS) i samarbete med HR-direktören sett över möjligheten att utöka antalet specialistsjuksköterskestuderande med inriktning anestesi, operation och intensivvård inför HT 2021. Arbetet resulterade i att antalet platser med inriktning anestesi har ökats från 25 till 30 vilket är en ökning på 20 %. Fyra av dessa platser består av uppdragsutbildningar i NV och NO.

Ytterligare ökning av utbildningsplatser begränsas av att Region Skåne inte kan öka antal VFU-placeringar i önskvärd omfattning. Det finns flera hindrande parametrar. Dels finns det en brist på handledare. Vidare har förvaltningarna belyst behovet av att stärka utbildningsmiljön på enheterna. Arbetet med utbildningsmiljö innefattar exempelvis organisation, KTC/Kliniska utbildningssalar, Practicum, kliniska lärare mm. En insats är att Personalnämnden finansierat kliniska lärare inom operation, anestesi, intensivvård from september 2021 tom december 2021. Att ytterligare stärka utbildningsmiljön är ett arbete som behöver inledas och prioriteras inom våra förvaltningar. Ett sådant arbete har initierats och ger förhoppningsvis effekt på antalet utbildningsplatser inför HT 2022.

Projektet Framtidenssjuksköterska

Det sker en förflyttning i Hälso- och sjukvården från sjukhusmiljö till vårdtagarens eget hem vilket innebär att vården blir mer avancerad och komplex inom kommunal hälso- och sjukvård. Detta kommer att innebära nya sätt att samverka och ett förändrat behov av kompetens för framtidens sjuksköterskor. Förändringar som påverkar både kommuner, regionen och lärosäten och det i sin tur kan innebära nya sätt att samverka och ett förändrat behov av kompetens för framtidens sjuksköterskor.

För att möta denna förändring har projektet Framtidens sjuksköterska startats september 2021. Projekt är i samarbete mellan Malmö stad, Malmö Universitet och Region Skåne. Målet med Framtidens sjuksköterska är att sjuksköterskestudenterna ska få ökad kompetens om den kommunala hemsjukvården och kunna praktisera personcentrerad omvårdnad och teamarbete i samverka mellan vårdcentraler, sjukhus och hemsjukvården. Cirka 100 sjuksköterskestudenter i Termin 6 på Malmö universitet erhåller en ökad VFU inom hemsjukvården. Förändringen av VFU sker i detta projekt genom en förflyttning av VFU i sjukhusmiljö till VFU i kommunal verksamhet. Sjuksköterskor som avses vara handledare i Primärvården och Kommunen får utbildning i handledarmodellen Peer Learning vilket arrangeras av Malmö universitet.

Målsättningen är att projektet mynnar ut i ett permanent upplägg. Genom att involvera fler kommuner i Skåne kan fler VFU platser säkerställas. Ett sådant arbete förväntas att fler lärosäten och kommunerna inom Region Skåne samverkar. En utmaning för lärosätena är att etablera kontakt med 33 skånska kommuner samt att kommunerna har olika förutsättningar att ta emot studenter för verksamhetsförlagd utbildning. Det finns en etablerad samverkan mellan Region Skåne och lärosätena. Att skapa samma samverkan mellan lärosätena och de skånska kommunerna tar tid, men idag finns inledande dialog inom några kommuner i Skåne och kontakt har etablerats med ambitionen att öka VFU-platser i kommunerna och därmed en ökning av antalet sjuksköterskestuderande.

Samverkan mellan Region Skåne, lärosätena och kommunerna i Skåne

I Region Skåne finns samverkansrådet VFU-styrgrupp med representanter från de tre lärosätena Lunds Universitet, Malmö Universitet och Högskolan Kristianstad, en förvaltningsrepresentant, en studeranderepresentant, representant kommunalförbundet Skåne och representanter från Koncernstab HR. Samverkan mellan lärosätena och Region Skåne regleras av avtal om bland annat VFU:s verksamhet. En av de viktigaste kontaktytorna mellan lärosätena och Region Skåne är de avtal som reglerar samverkan i dessa organ och också allmänna avtal om VFU som reglerar övergripande principer, ansvarsfördelning och ersättning.

VFU-styrgrupp arbetar med en operativ ledningsgrupp för delar av hälso-och sjukvården. I ledningsgruppen finns representanten från samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar och det förekommer också att kommunerna företräds av lokala samverkansorganen.

Under pandemin har en samverkansstruktur utvecklats för att bättre samordna Arbetsplatsförlagt lärande (APL), Lärande i arbete (LIA), VFU och Verksamhetsintegrerat lärande (VIL) i Region Skåne. Utbildningschefer, representanter från Koncernstab HR samt representanter/programansvariga från de tre lärosätena i Region Skåne; Högskolan Kristianstad, Lunds Universitet och Malmö Universitet har träffats regelbundet och strukturen har inneburit att alla beslut kring förändring eller prioritering kring APL, LIA, VFU, VIL eller andra insatser kopplat till utbildningsuppdragen fattas av personer på regionövergripande och fakultetsledningsnivå och förankras i den gemensamma arbetsgruppen. En prioriteringsordning och handlingsplan för praktik 2021 för alla studerandegrupper i Region Skåne (APL/LIA/VFU/VIL) har gemensamt tagits fram. Det förs även en dialog i samverkansgruppen hur man kan hitta en jämnare praktik fördelning av studerande på våra olika enheter över tid mellan VFU/VIL/APL/LIA, vilket skulle kunna ge en bättre balans i verksamheterna och minska belastningarna. Digitalt interprofessionellt lärande (IPL) har även utformats i samverkan mellan lärosäten och verksamhet med personella resurser från båda parter,

Handledarkompetens

För att stärka och säkerställa handledarens kompetens erbjuds handledarutbildningar på olika nivåer. Inom Region Skåne används Collaborative learning (peer-learning, peer-teaching och interprofessionellt lärande) pedagogisk handledningsmodell. Det finns idag digital basutbildning för handledare tillgänglig för alla medarbetare. Intern handledarutbildning om fyra dagar samt temadagar erbjuds med syfte att ge fördjupad kunskap kring specifika områden. Under 2021 erbjuds 9st interna handledarutbildningar digitalt. Utvärderingarna från deltagarna som genomgått handledarutbildningarna ger fortsatt högt betyg, oavsett om de har genomförts fysiskt eller digitalt.

Praktikplatsen.se

Idag används praktikplatsportalen för att samordna VFU-platser. Den befintliga praktikplatsportalen är på väg att fasas ut och ska ersättas av en webbaserad interaktiv tjänst: Praktikplatsen.se. Målet med Praktikplatsen.se är få en bättre överblick på befintliga och tillgängliga VFU-platser och underlätta planeringen av VFU

Bibehålla satsningar på fler utbildningsplatser

Inriktningsmålet är att bibehålla ökningen av specialistsjuksköterskestuderande med inriktning anesthesi även till hösten 2022. Under hösten 2021 sker en dialog med förvaltningarna NV, NO, SUS och Lunds Universitet om möjligheten att öka antalet av specialistsjuksköterskestuderande med inriktning operation och intensivvård till 30 platser vardera.

I projektet Framtidens sjuksköterska ser vi goda möjligheter att fortsätta det arbetet som påbörjats tillsammans med lärosäte, kommunerna och Region Skåne med ambitionen att öka VFU-platser i kommunerna och därmed en intention att öka antalet sjuksköterskestuderande och en utvärdering kommer att ske till hösten 2022.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningarna behöver kommunicera vilken kompetens som behövs till lärosätena. Från sjuksköterskeutbildning till sjuksköterska och vidare till specialistutbildning. Idag ser vi att lärosätena, hälso-och sjukvårdsförvaltningarna och kommunerna i större grad än tidigare är involverade och delaktiga i utvecklingen av den framtida utbildningen vilket är en förutsättning för den positiv utveckling av kompetensförsörjningen vad gäller såväl sjuksköterskor som specialistutbildade sjuksköterskor i Skåne. Pandemin har varit ett unikt tillfälle där vi tillsammans skapat förutsättningar för att säkra utbildning för studerande och för vården av patienter.